

Struves meridianbue

Innholdsfortegnelse

Struves meridianbue

Publisert 21.02.2018 av Riksantikvaren

Struves meridianbue er det første teknisk-vitenskapelige kulturobjekt som er innskrevet på UNESCOs verdensarvliste. Meridianbuen ble innskrevet på verdensarvlisten i 2005.

Struvemeridianen / Struves meridianbue går fra Hammerfest i nord til Svartehavet. Støtten på Fuglenes i Hammerfest er oppført i 1854, tegnet av W. V. Hanno. Foto: Ukjent, Riksantikvaren

Struvemeridianen / Struves meridianbue går fra Hammerfest i nord til Svartehavet. Støtten på Fuglenes i Hammerfest er oppført i 1854, tegnet av W. V. Hanno. Foto: Ukjent, Riksantikvaren

Oppmåling av jordklodens form og størrelse

Struves meridianbue er et resultat av et gigantisk oppmålingsarbeid som ble gjort mellom 1816 og 1855. Prosjektet var et samarbeid mellom Russland, Sverige og Norge. Det var det første internasjonale vitenskapelige samarbeid organisert på statsnivå.

Formålet med arbeidet var å bestemme jordklodens form og størrelse. Uten dette oppmålingsarbeidet var det ikke mulig å skape gode, presise kart. Forskjellen på Struves oppmålinger gjort til fots på 1800-tallet, og nyere målinger fra vår egen tid, avviker bare med drøye 200 meter.

Meridianbuen har fått navnet sitt etter Friedrich Georg Wilhelm Struve, vitenskapsmannen som ledet det storslåtte prosjektet. Den strekker seg fra Svartehavet til Hammerfest. Fire målepunkter ligger i Finnmark.

Samarbeid på tvers av landegrener

Meridianbuen går i dag gjennom 10 land: Norge, Sverige, Finland, Russland, Estland, Latvia, Litauen, Hviterussland, Moldova og Ukraina. De ti landene gikk sammen om å få meridianbuen på Verdensarvlisten.

De norske målepunktene

UNESCOs vedtak innebærer vern av 34 punkter, som fortsatt er intakt fra tiden da målingene ble utført. Alle punktene har en form for markering. De norske målepunktene er: meridianstøtten i Hammerfest, fjelltoppen Lille-Raipas (Unna Ráipásaš) i Alta, fjelltoppen Luvddiidčohkka (Lodiken) i Kautokeino og fjelltoppen Bealjšávrri/Muvravárri i Kautokeino.